

İLMİ RESUL

Gülün yanında oturan Yusuf derin düşünceler dalmış ve Bilge nin sesiyle uyanmış. Bir gülün insana birçok şey öğreteceğini artık bilen Yusuf un öğrenme isteği gün geçtikçe daha da artıyordu.

Yusuf: İlim öğrenmek için nasıl bir yol aramak gerekir bu konuda bana yardımcı olabilir misin?

Bilge: Öğrenmek için bir aynaya bakmak ve o aynada ki yansımaları iyi görmek gerekir.

Ayna insana nasıl bilgiler verecek ki?

Eğer doğru aynaya bakarsan sana çok şey verir

Bunu biraz daha açabilir misin?

Aynada insan yansımasını görür aynı zamanda birçok yankısı da olur. Bir yere sadece odaklanırsan hep aynı şeyi görürsün yani sadece kendini görürsün. İyice odaklandığında kendi yankın dışında da birçok şey olduğunu görürsün.

Bunu biraz daha somut bir halde anlatabilir misin?

İlim öğrenmek için iyi bir bakışa ve iyi bir rehber ihtiyacı vardır. Bu kişinin saf ve gerçek bilgiye ulaşmasını sağlar. Farklı perspektiflerle bakmasını bilmezsen sadece kendini görürsün oysa her konunun birçok farklı boyutu vardır. Bunları iyi bilmek gerekir ki doğru yolda yürümesini bilesin.

İlim denince aklımıza peygamberimiz (sav) gelir. Çünkü İslam dini ilime çok önem vermiştir.

Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"ilim istemek, her müslümanın üzerine farzdır."

İbn Mesûd radiyallahu anh. Taberânî.

Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:

"**Gerçek âlim**, insanlara, Allahın rahmetinden ümit kestirmeyen, azabından emin kılmayan, Allahın haramlarına izin vermeyen kişidir. İçinde ilim bulunmayan ibadette hayır yoktur. İçinde kavrama bulunmayan ilimde de hayır yoktur. İçinde düşünme olmayan okumada da hayır yoktur."

Ali radiyallahu anh. Dârimî.

Hadiste belirtildiği gibi kavrama yetisine sahip olmak gerekir sadece bir noktaya odaklanmak yerine farklı boyutlarını da düşünüp farklı bakış açıları oluşturmak gerekir.

Bir hakikati kavramak gönül gözüyle olur.

İlim konusunda yol almak için ilmin asıl kaynakları hakkında bilgi sahibi olmamız gerekir. Bunun da en güzel örneği peygamberimiz (sav) dır dır.

Kum saatini geri çevirelim ve resule gelen vahiy ve ilimlerin geliş şekillerine bakalım.

Maddeler şeklinde kısaca sıralarsak:

1. Rüya
2. Cebrail aleyhisselam Resullah ın (sav) kalbine ilka ederdi
3. Cebrail aleyhisselam insan şeklinde gelir
4. Çıngırak sesi gibi nazil olur
5. Cebrail aleyhisselam kendi suretinde görür idi
6. Miraç gecesi gökte
7. Meleksiz fakat perde arkasında Allah ile görüşmek

Bu şekilde insanların öğrenme ve kavrama yeteneklerine baktığımızda peygamberlere özgü olmayan diğer yöntemler bizim de öğrenme biçimlerimizi oluşturur.

Bu biçimlere şimdi bakalım:

1. Rüya
2. Kalbe ilham

Bu iki öğrenme yöntemi insanların ruhsal boyutuyla kurduğu bağlantıyla doğrudan ilgilidir. Ruhsal bağlantısı kuvvetli olan insanlar doğru ve kesin bilgiye bu iki yöntemden biriyle ya da her ikisiyle birden ulaşabilir. Buna rüya kısmında değinildiği için tekrar söz etmeye gerek yok.

Kalbe ilham mevzusuna kısaca değinmek gerekirse ruhun bedendeki işlevleri iki merkezde yönettiğini ve birinci sırada kalbin geldiğinden bahsetmiştik. Kendine zaman ayırıp kalbi ile bağlantı kurmayı sağlayan kişi de ruhun etkisiyle saf ve gerçek bilgiye ulaşması kolay olur.

Bütün bunlar insanların yeteneklerini keşfedip ve kendine bir hedef belirleyip bu amaç için çalışmasıyla olabilecek şeylerdir yani ilmi doğru yerde ve doğru zamanda doğru kişiden bulmakla olur.

İlim öğrenmek aynada sadece kendini değil tüm yansımaları görmekle olur.

Bu anlatıklarını biraz daha somut bir şekilde anlatabilir misin?

Bunu birçok konuda uygulayabiliriz aslında ama biz bir bilgi hazinesi olan peygamberimiz (sav) den ilk önce bir örnekle açıklayalım.

Hadisler bizim için çok önemli bilgi kaynakları ama günümüzde bu konuda sadece tek noktada bakan birçok kişi yanlış beyanlarda bulunmaktadır.

Hadisleri zamanında elinden geldiği kadar olduğu gibi aktarıp günümüze olaştıran büyük alimler bir yanıla mahal vermemek için olduğu gibi aktarmaya çalışırken şimdiki ise yok bu hadis şöyle yok bu hadisin bahsettiği bu olay bu şekilde nasıl olacak diye birçok şey söylüyorlar.

Bunu örneklerle açıklamak gerekirse:

Ebu Hureyre'den (r.a.)

Allah Resulü'nün (a.s.) şöyle buyurduğu nakledilmiştir: "Fırat nehri (suları gitmesi sebebiyle) altın bir dağı meydana çıkarmadıkça Kıyamet kopmaz. İnsanlar onun için savaşacak ve her yüz kişiden doksan dokuzu öldürülecektir. Onlardan her bir kimse: Keşke kurtulan ben olsaydım! diyecektir."

Sahih-i Müslim'deki hadis numarası: 5152

Hiz. Enes radiyallahu anh anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

"Zaman yakınlaşmadıkça Kıyamet kopmaz. Bu yakınlaşma öyle olur ki, bir yıl bir ay gibi, ay bir hafta gibi, haftada bir gün gibi, gün saat gibi, saat de bir çıra tutuşması gibi (kısa) olur."

Tirmizi, zühd 24, (2333).

Bu bilgilerin geliş şekilleri bize aslında birçok şey anlatıyor. Şimdi bu bilgilerin nasıl geldikleri hakkında fikir yürütelim.

1 Rüya ile mi gelmiş

2 Cebrail gelip haber mi vermiş

Cebrailin gelip bildirdiği şeyler aynen olur.

Rüyada bildiren bilgilerde ise yorum isteyen şeyler olabilir bunu da göz önünde bulundurmamak gerekir yoksa düz bir mantıkla hareket etmekten başka bir şey yapamazsın.

İlmi rüya olmadan rüyanın mahiyeti konusunda kesin bir şey söylenemez.

Özellikle gaybi bilgiler resulle iki şekilde bildirilmiştir az önce dediğimiz gibi

1 Rüya yoluyla

2 Cebrail gelip bildirmiştir.

Rüya yoluyla bildirilen bilgileri açıklamak gerekirse:

Zeynep bt. Cahş'ın (r.ah.) anlattığına göre:

Hız. Peygamber (a.s.) bir kere uykusundan:

"Allah'tan başka ilah yoktur. Vukuu yaklaşan şerden dolayı vay Arab'ın haline! Bugün Ye'cüc ve Me'cüc seddinden şu kadarı açıldı" diyerek uyandı. Süfyan eliyle on işareti yapmıştır. Ben: Ey Allah'ın Resulü! İçimizde bunca iyi kimseler varken biz helak olur muyuz? dedim. Allah Resulü! "Evet. Pislik ve kötülük çoğaldığı zaman" diye cevap verdi. Sahih-i Müslim'deki hadis numarası: 5128

Burada direk rüyadan bahsedilmiştir ve doğal olarak rüya ilmi gerektiren bir durumdur. Rüya ilmi ile bu hadise yaklaşmalıdır. Ona göre yorum getirmelidir.

Şimdi ise peygamberimiz (sav) min bizzat kendisini yorumladığı şu rüyalara bakalım.

Ebu Hüreyre (radıyallahu anh) anlatıyor:

"Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Biz öne geçen sonuncularız. Ben uyurken bana arzın hazineleri getirildi. Elime altından iki bilezik kondu. Bunlar benim nazarımda büyüdüler ve beni kederlendirdiler. Bana: "Bunlara üfle" diye vahyedildi. Ben de üfledim, derken uçup gittiler.

Ben bunları, çıkacak olan ve aralarında bulunduğum iki yalancı olarak te'vil ettim: Birisi San'a'nın lideri , diğeri de Yemâme'nin lideridir." [Buharî, Ta'bir 40, 70; Müslim, Rüya,22, (2274), Tirmizî, 10, (2293).

Simgeleri seçelim:

iki el iki memleketle te'vil edilmiştir

altın bilezikler iki yalancıya delâlet etmiş

Rüyaların peygamberler tarafından tevil edilmesi ve mahiyeti hakkında bilgi verilmesi bunların ehemiyetini açıkça ifade etmektedir.

Kavrama kabiliyeti insanın bir konu hakkında onun özünü kavramasıdır.

Ebu Musa (radiyallahu anh) anlatıyor:

"Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki:

"Rüyamda kendimi Mekke'den, hurma ağaçları bulunan bir beldeye hicret ediyorum gördüm. Ben bunu, hicretimin Yemâme'ye veya Hacer'e olacağı şeklinde tahmin etmiştim, meğer Yesrib şehrine imiş. Bu rüyamda kendimi bir kılıcı sallıyor gördüm, kılıcın başı kopmuştu. Bu, Uhud Savaşı'nda mü'minlerin maruz kaldıkları musibete delâlet ediyormuş. Sonra kılıcımı tekrar salladım. Bu sefer, eskisinden daha iyi bir hal aldı. Bu da, Cenab-ı Hakk'ın fetih ve Müslümanların bir araya gelmeleri nev'inden lutfettiği nimetlerine delâlet etti. O aynı rüyamda sığırlar ve Allah'ın (verdiği başka) hayrını gördüm. Sığırlar Uhud gününde mü'minlerden bir cemaate çıktı, (gördüğüm başka) hayır da Allah'ın Bedir'den sonra (nasib ettiği fetihlerin) hayrı ve bize Rabbimizin lutfettiği (Bedru'l-Mev'id) sıdkının sevabı olarak çıktı." [Buhari, Ta'bir 39, 44, Menakıb 25, Meğazî 9, 26, Menâkıbu'l-Ensâr 45; Müslim, Rü'ya 20, (2272).]

Simgeleri seçelim:

Kılıç sallaması

düşmanla cihadıdır

Kılıcın başının kopması

Uhud'da Müslümanların maruz kaldığı musibete

Kılıçtaki kopukluğun düzelmesi müteakip savaşlarda Müslümanların zafere ereceklerinin alâmeti

Bu tarzdaki hadislere bakıldığında rüya ilmini de göz önünde bulundurmak gerekir.

Şimdi ise bu ilmin peygamberimizden sonrada devam ettiğini anlamak için şu olaya bakalım

Hiz. Aişe (radiyallahu anhâ) anlatıyor:

"Rüyamda hücreme üç ayın düştüğünü gördüm. Rüyamı babam Ebu Bekir (radiyallahu anh)'e anlattım. Sükût etti, cevap vermedi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) vefat edip de odama defnedilince

Ebu Bekir:

"- İşte (rüyanda gördüğün) üç aydan biri ve en hayırlısı!" dedi." [Muvatta, Cenâiz 10, (1, 232).]¹

Rüya kısmında peygamberimizin özellikle ahir zamana işaret etmesi de bu konunun içinde bulunduğumuz zamandaki ehemmiyetini açıklamaktadır.

İlim aramakla bulunur ve bizde hayatımızı anlamlandırmak istiyorsak ilmin peşinden koşmalıyız.

İlim yanan bir fener gibi karanlığı aydınlatır.

MİKÂİL TOPRAK